

Esse de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiarilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patriaru	2 " " "
pentru Romania si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patriaru	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce privese Redactiunea, administratiunea seu speditura cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 22 iuliu/3 augustu 1867.

Centralistii pre tempulu lor, candu ceptuira patent'a din 26 fauru 1861, secura preste Ungari'a fora a considerá ceva neci din opusetiunea magiariloru intru senatulu imperiale, neci din aplearea slovaciloru de a intrá in senatu ra ceva conditiuni ori pretensiuni desinite. Asiè atunci centralistii, desí perverau in tendintiele lor, totusi neci ansersa opusetiunea magiariloru neci implinira dorinti'a slovaciloru. A fostu politica de miratu, se concentra in asaptarea „se cada mur'a in gura,” era ana atunci se ignoreze totu ce se intemba de la Lait'a pana la muntele Gaina. A fostu ceva si mai multu caci mur'a slovacii in frunte cu eppulu Moses candu multiamira pentru infintierea Maticeii (bovensca) se imbia se cada in gura (in senatu) dar gur'a (senatulu) n'a facutu opusetiunile necesarie pentru primire viincioasa.

O politica atatu de neresoluta sineceputa n'a potutu avé unu resultatu mai bunu de catu caderea.

Daca inse amu presupune ca din asta cadere dd. fosti centralisti (acum centralisti nemtiesci) au invetiatu ceva, apoi asemene casu ne insielamu forte, pre- asertiunea nostra o dovedesce produr'a lor fatia cu cehii, pre cari inca ignorara pana acum (casí alta data pre poporale din Ungari'a) si numai astadi de diaristice nemtiesci o minte preten- sibile cehiloru.

E meritulu eschisivu alu cehiloru nu a cutarui incidinte cumca li-a suc- su in fine a capacita pre nemti macaru tu-de-catu. Cehii adeca delocu ce s'au diutu ignorati si impinsi la passivitate, a primira rol'a ce li se venia, ci progra- mulu loru natiunale incepú a se miscá d'oué direptiuni: aristocrat'a de intie- ninta, care are cati-va barbati de statu, cea demonstratiune la Petrupole si Mo- ra cu espusetiunea etnografica, — era aristocrat'a de nascere cu si mai multi barbati de statu, lucrá prin cercurile lu aici in Viena.

Cehii retornati din Petrupole res- descu gustu pentru limb'a rusésca, amatic'a rusésca vede mai multe edi- mi si mai la fie care editiune vedeai egrame in foile nemtiesci: cehii pre- pete invetia rusesc! Diurnalele nem- tiesci desbatu caus'a din puncte multe de dere, o afla periculosa, invinuescu pre- torii de Mosc'a. Cehiloru pare ca nu pasá de invinuire, ci purcedu totu asiè, a si unu proieptu pentru o adresa in re se se cera de la Tiarulu infintierea ei universitati panslave, promitiendu vor merge ascultatori si din Boemi'a. Cehiloru nesmintitu ca li-e dragu de- bertate si nu s'ar arunca in bratiele asiei absolutistice, deci tota procedura póte considerá mai multu de o de- monstratiune contra nemtiloru, si nemtii securu nu vor poté se denega ca ce- loru n'a succesu macaru in catva a li- burá liniscea.

Pre candu colo curgea demonstra- tiunea, aristocratii de esta parte consen- tiau cu nemtii intru a descuviintia tota treb'a, inse observau ca asemenea lucru e urmarea nemultiamirei cehiloru, deci trebuescu multiamiti. Astfelu desí la a- parere doué partite, ele inse lucra mana in mana pentru interesulu natiunale, si s'au impartitu in doué numai pentru a poté pasí cu mai multe auspicie catra scopu: — multiamirea natiunalitatei ce- hice.

Se invetiamu si noi de la acesta natiune matura pentru libertate, potemu invetiá si de la conlocuitorii nostri ma- giari, — cumca partitele se forma numai candu este necesitate, si numai pentru scopulu a nainta caus'a natiunala, dar neci candu pentru a se certá si ca dispu- tele se degeneze in personalitati uric- iose.

Numit'a procedura a cehiloru fede- ralisti li promite óresi-cari rezultate chiaru acum in ajunulu intrunirei dele- gatiuniloru pentru stabilirea definitiva a dualismulu. Scimu ca de o parte cati-va senatori nemti cerca aliantia cu cehii renitenti, d'alta parti din aristocrat'a pre nahta inca s'a aruncatu mregea. Foile federaliste se facu ele de catra padure si credu cumca contielegerea nu va fi cu- tintia. Cele nemtiesci multu putienu dua- listice dau in drépt'a si stang'a, stau casí gat'a de alarma ca li se turbura cercuri- le. Cu tote acestea se vedu si ele con- strinse a luá cunoscintia despre negotia- tiunile cu cehii, a supra caror'a cerca a face o presiune cu felu de felu de sciri si combinatiuni, dintre cari amintimu un'a, cea mai caracteristica in „Re- form,” ce redatiunea dice ca i-a ve- nitu de la isvoru bunu, si contine ur- matorea descoperire: „Pre tempulu candu óspetii slavi erau la Petrupole, reprezentantele prusescu de acolo se ve- diu indemnatu, de ovatiunile mari facute Boemiloru, a convorbí cu Gorciacofu si a-lu intrebá cu curtenire pentru ce li se dá boemiloru sperantie ce vatemala inte- resele unui statu vecinu, ale Prusiei. Totu, asiè diplomatulu prusescu si-respicá in- grigirea ca lesne se potu sterní in asta natiune nisce simpatii ce sunt anevoia de stirpitu si guvernulu rusescu potu gatí complicatiuni seriose. La acesta Gorciacofu a respunsu in modu linisci- toriu ca solenitatile slavice nu sunt de catu o demonstratiune contra Austriei, carea tocm'a asiè i vine Prusiei la soco- tela casí Rusiei.”

„In asta privintia boemii sunt materia- lulu celu mai folosibilu, de ací preferinti'a lor. Dupa ce vor fi facutu servitiulu, se vor delaturá séu se vor lasá celuia ce va avé interesu de ei. Rusi'a neci candu va fi maltratata de ambitiunea a lucrá ceva in Boemi'a. In asta privintia recunósce si stima pretensiunile Prusiei care e in- teresata mai de aprópe. Era ce se atinge de simpatiele poporulu rusescu, apoi a- cestea sunt de natura forte elastica si de aceea n'au se insufe nimenuia ingrigire. Aceste simpatii au servitu acum a dá

spetaclulu intregu o fatia serioasa si o- neta.” — Luaramu cunoscintia despre acet'a, nu pentru ca dóra amu fi con- vinsi cumca diplomatulu Gorciacof scie se- si schimbe intr' atata limbagiulu si se- u facu astfelu de sinceru, ci pentru ca acet'a vine acum casí o maniera ca- racteristica pentru a influentia supra cehiloru.

Noi romanii, cari n'amu datu ansa la nemultiamirea cehiloru, nu li-amu fostu caus'a, si prin urmare avemu o con- scintia liniscita, vomu poté judeca mai bine despre aceste manieri de partite, si vomu afla ca desí cehii (casí alte popora) stima natiunalitatea mai multu de catu libertatea, ei nu potu voi pre Muscalulu caci li-ar rapí nu numai libertatea ci si natiunalitatea, fiindu mare diferentia intre limbele acestoru popora, si cehulu are am- bitiunea natiunalitatei sale proprie, si- cu- nósce cultura sa, si din acestea n'ar voi nemica se perda. Simpatiele rusesci re- manu deci numai demonstratiune, si nu poté neliniscí de catu numai consciint'a insarcinata de mustrare pentru nemulti- amirea acelei natiuni, intielegemu consciin- ti'a publicistice nemtiesci care a fostu purure gat'a a combate aspiratiunile drepte ale cehiloru. —

Fiindu in ajunulu intrunirei delega- tiuniloru pentru statorirea modulu de pertratate in afacerile comune imperiale si pentru impartirea finantieloru ca ast- felu sistem'a dualistica se se esprima si mai bine, — diurnalele magiare si nem- tiesci „Pesti Nalpo” „Magyarország” si „Presse” desbatu cestiunea ca catu ar fi cuot'a ce se vine Ungariei. Fie-care din ele aréta alta suma. E si anevoia a constatá si ce face discussiunea dia- ristica in asta privintia arata numa; ca cestiunea e grea, si contielegerea ane- voia pre cale diaristica. —

Negotiatiunile diplomatice intre Franci'a si Prusi'a in privintia Schles- wigului, dupa unele diarie n'au fostu de catu o convorbire intre subsecretariulu de statu prusescu Thile care conducea oficiulu in loculu lui Bismark, si intre Lefèvre secretariu alu ambasadei fran- cesce in Berolinu, substituitulu lui Bene- detti care absentá. Lefèvre a facutu es- periintia ca Prusi'a n'are aplecare a esí din Schleswig, la ce guvernulu francescu se fe imbiatu pre Beust a prefinde de la Prusi'a efeptuirea art. V. din trata- tulu de Praga (esirea din Schl.) si apoi Franci'a va intrevení si va propune con- ferentia casí in caus'a Luxemburgului, candu Austri'a a intrevenitu. Dupa ce Beust n'a primitu acesta rola, atatu Rouher catu si Bismark se pusera a ignorá negotiatiunile decurse intre sub- alternii lor Lefèvre si Thile. Aceste in- formatiuni ale foii „A. A. Z.” paru ca se intregescu de direptiunea mai noua a or- ganeloru oficiose francesce, cari nu numai ignoréza Schl. ci neincetatu intóna pre tote cordile ca o batalia eventuala ar strica si Franciei si Prusiei.

Ludovicu Kossuth alesu de ablegatu dietala.

Ludovicu Kossuth fostulu mini- stru presedinte mai apoi guverna- toru si in urma dictatoru alu Unga- riei in anii revolutiunei 1848 si 49, fu alesu in Vatiu de ablegatu dietale prin achia- matiune si epistole cu sute de subscrieri i se tramitu in strainetate unde petrece, cu rogarea se primésca mandatulu ce i se incredintieza.

Va primí Kossuth acestu mandatu séu nu, este intrebarea la care nimene póte raspunde cu securitate afara de elu, deci in asta privintia combinatiunile sunt ustanela indaru, si neci ne vomu o- cupá de ele, ci ací — urmandu altoru diarie — vomu considerá numai even- tualitatea infatisarii lui in dieta, si o vomu judeca din doué puncte de vedere, unulu generalu séu pusetiunea lui in die- ta, altulu punctulu nostru specialu, adeca alu cauzei natiunale.

In privintia prima vedemu ca in diaristice fratiloru nostri magiari s'a in- cinsu o disputa cam infocata supra ace- stei teme. De o parte in „Hon” unu domnu Cernatony, retornatu numai de curundu din emigratiune, afirmá ca infa- tisierea lui Kossuth in dieta va inspai- mentá pe parintii si aderentii elaboratu- lui comisiunii de 67 in privintia aface- riloru comune imperiale. La acesta afir- matiune a organulu partitei stange res- punse „Pesti Napló,” diuariulu partitei lui Deák, cumca infatisarea lui Kossuth va gasí parti'a drépta (majoritatea die- tei) compacta precum este acum, neci va poté se o conturbe, ci daca va nasce unu picu de miscare, apoi acet'a se va in- templá chiaru in senulu partitei din stang'a, care ins'a-si nu e in contielegere si se subinparte in doué parti, un'a dré- pta alta stanga (estrema) si numai ceta din urma dóra lu va urmá. Deci deákistii n'au ce se teme.

Noi nu presupunemu temere neci despre o partita. Scimu si aceea cumca cu candidatiunea lui Kossuth n'a fostu contielésa stang'a intréga, precum amu si spus'o alta data. Dar fiindu ca in ace- ste doué puncte adeverulu póte se fie pen- tru „P. N.” inca nu urméza ca i se va indepliní intrég'a combinatiune.

Mai vertosu amu crede ca Kossuth nu si-a uitatu inca de totu retoric'a cu care scid se apeleze atatu de bine la sen- tiemintele magiare in catu une ori li adormia preceperea conatiuniloru sei. Credemu ca majoritatea de astadi dietei garantéza cumca de acesta arte elu nu se va folosí in mominte decisive pentru a conduce torintele opiniunei publice in albi'a ce insusi i-o va indegetá ori sapá. Magiarulu remane magiaru, casí roma- nulu romanu, si poporulu magiaru n'a uitatu pre favoritul seu de la 1848 pre- cum apriatu dovedesce aclamatiunea de la Vatiu. Aceste mominte trebue se le avemu in vedere (dar fora de esagerare) judecandu despre infatisarea eventuala alui Kossuth in dieta. Nesmintitu ca „P. N.” scie pentru ce ni spune cumca nu se teme, si scie daca cumva alegerea intré-

ga a fostu numai demonstratiune contra partitei ajunsse la putere. O repetim că „P. N.“ pôte garantá pentru cuvintele sale, pana ce nu se desfintiéza comand'a actuala a majoritatéi dietale.

Noi romanii amu avutu purure dóue esceptiuni contra portarei lui Kossuth, un'a se referí la tendintiele lui fatia cu prè naltulu tron, alt'a la straduint'a ce si-dá pentru a ni sugrumá natiunalitatea.

Astadi e altu Kossuth in principiile politice nu cel'a din 1848 (precum observá acést'a unu d. corespundinte alu nostru din Aradu in nr. penultimu) deci ambele nóstre esceptiuni lu voru lasá ncatinsu, si anume in catu e pentru prè naltulu tron, veduramu cá chiaru de la acést'a se dede cu marinitate landabila amnestia, si a sciutu pentru ce o dá, guvernulu din a sa parte a trebuitu se sentia destulu de tare, si daca totusi amu avé ací veri o scrupulositate, amu devení ridiculosi cáci ne-amu face, cum dice proverbiulu, mai papisti de catu pap'a si mai roialisti de catu regele.

In catu pentru natiunalitati, Kossuth a culesu esperiintie prin tieri culte si naintate; si candu de curundu se pronuncia in asta cestiune, díariulu natiunale croatu „Pozor“ l'asecura de multiamit'a natiunei croate. Asiè dara nu ni se voru inmultí contrarii natiunalitatéi, ci spriginitorii ei.

Romania.

Telegramelo din Bucuresci aducu seirea cumea presiedintelo consiliulu ministeriale d. C. Cretiulescu si-a datu demissiuca. Co va fi datu ansa la acestu pasiu, nu scimu inca; dar pre semne nu schimbarea ministeriulu, ci numai modificarea lui va avé locu.

Despre alte obiecte sentimu bucuria a insciintia cá venitele statului se marescu, desordinele se reducu pentru a inecti, instructiunea publica face progrese.

Cu privire la finantie „Romanulu“ din 16 iuliu v. impartasiescu:

„Ministeriulu de finantie este luat cu asaltu de catra arendatorii mosiloru statului. In tóte dilele, de pe la 10 óre demaneti'a si pana pe la 5 óre ser'a, se urméza licitatiunile, si pretiurile cu cari se arendéza s'au urecatu astu-felu in catu nu numai c'au revenitu la pretiurile din naintea legii rurale, dar anca in parte s'au si intrecau. Acést'a sporire a veniturilor provino mai cu séma din veri patru cause: 1) cáci araturile in anulu acést'a s'au facutu indouite si mai intreite, din ce se faceau pan'aci. 2) cáci producerea a fostu mare, fórte mare, si cu tóte acestea pretiurile sunt de la 7 la 8 galbeni chil'a de gráu, astu-felu in catu mosii arendate cu trei mii de galbeni au datu estimpu unu castigu de patru-spre-diece mii de galbeni. 3) cáci ministeriulu actualu propunendu arendarea mosicloru pe dicece ani, fie care intielege folósele cele mari ce va avé, ascurarea de castigu ce-i dá unu terminu mai mare de posesiune, si prin urmare pôte dá, trebuie se dde unu pretu mai mare. 4) fiindu c'acum moralitatea domnesce in guvern si arendatorii nu mai au a concurá de catu intre densii, nu mai au conditiuni false, poduri pe ap'a Borcei, si nu mai au a platí alta arenda de catu cea adeverata, cea legale, cea publica.

Astu-felu a fostu cu guvernulu celu nou, in cestiunea diligentiiloru. Pan'aci statulu platea intreprinditoriloru, acum ei platescu statului.

Astu-felu s'a facutu in anulu acést'a cu recrutatiunea, si toti vor marturí cá pentru anta'á óra ea s'a facutu mai fara abusuri; si daca ici colè, cate unu Primaru s'a 'necreatu a urmá pe calea cea vechia, a fostu prinsu, destituitu si datu judecatii. Abusulu inse s'a facutu in repartitiune si-lu vom aratá intr'unulu din nr. viitori.

Mai suntu anca cate-va cestiuni insemnate, despre care trebué se felicítamu pe guvernulu, si cu at'a mai multu cu catu sunt numai patru lune de candu administra, si dia care vom aduce aminte adi numai vre trei.

Mesurele legale, si potenu dice natiunale ce s'au luat in privint'a contributiunii paten-

toloru precumu si a supunerii strainiloru la egile tierci in privint'a acteloru civile. Iai aginti si consuli generali au sustinutu, cá upusii straini se faca comerciu si concurentia comerciuului natiunale dar se nu platéza pateta. Au sustinutu inca si sustinu cá acele de nasere ale copiiloru supusiloru straini se fio a dreato numai la Consulat, si acést'a candu logeada dreptu a fi romanu, celu care va voi, deslu numai se fio nascutu aci. A imputinat noi entreierarea tierci de emisari straini, si ste acestea cata se desplaça inimiciloru nostri in afara si din lantru si se-i faca a atacá guvernulu prin tóte modurile. Speramu inse cá guvernulu seie cá cu catu atacurilo inimiciloru sunt mai tari, cu at'a ele dovedesc cá mege pe calea cea buna si prin urmare cá va perseverá a mege necontentu pe dens'a.

— Despre instructiune ni spunu foile in Romania multe bune, acum cu ocaziunea pemiarii studintiloru diliginti. Neavendu spatiu a reproduce solenitatile ce decursera, ne marimim la urmatóricile constataru facute de cara „Gazeta de Iasi“ intr'o corespundintia din Bucuresci: „Cestiunea invetiamentulu publicu a luat de cat-va timpu mai cu séma, o mare importantia in societatea nóstra. Toti s'au convinsu astadi, din norocire, cá nimicu nu se nai pôte in scelulu in care traimu fara instructiune, cá scól'a este temeli'a progresulu si conditiunea libertatei. La noi mai multu de catu ori-une, acestu triumfu alu veritatei, acést'a victoria a culturéi asupra ignorantéi, acést'a justa apreciaro a celoru necesarie pentru prosperitatea statulu, trebuésca cu claritate stabilite si pise in evidentia. . . . Romanii au inceputu in fine se deteste intuneculu si se doréscu ivirea luminei.“ Se descrie mai departe cá premiafia fic caru institutu se introducea prin corulu vocalu a respectivulu institutu, intre aceste coruri celu ce mai puténu se recomendá erá toca alu teologiloru. De premie se dederu si portrete de a suveranulu, si acést'a fuse ideia lui V. Ales. Urechin, a caruia chiamare la directiunea ministeriulu de instructiune e meritulu dlui ministru actualu. Scólele de fete espuseru lacerari de mana, spre multiamirea publiculu. Aceste scólo sunt intoemite astfelu ca se corespunda recerintiloru si lipseloru societatii, si cari se mai intencéza, procedu totu in acést'a directiune. Atatu acést'a abertione in privint'a directiunii catu si ceea a numitului organu cumea societatea romana s'a petrunsu de necesitatea instructiunii, ambele se dovedescu apriatu prin actulu metropolitulu de Iasi ce-lu reproducemu mai la vale. Adeca catova dómne romane inspirate de sant'a dorintia a vedé in florindu societatea, impreuna cu Prè Santí'a Sa contribuescu a infiintá in Iasi (fora concursulu guvernulu) unu stabilimentu dedicatu Santei Maria mamei Domnulu. In acestu stabilimentu fetele orfane vor gasí primire gratis, cele cu stare vor responde o suma mica. Stabilimentulu va avé mai multe clase, si se va ingrigi ca cele serace csindu din scóla se se póta sustiené cu onestate din castigulu lucrulu maniloru. Asemene stabilimentu cu asemene directiune face onóre naltulu prelatu, dómneloru romane si societatei intregi de acolo. Éca aci actulu Prè Santíei Sale de care atinseramu:

Calinicu Miculescu.

Cu mila lui Domnedieu Archiepiscopu si Mitropolitu Moldovei si Sucevei, si Esarcu plauriloru.

Iubitiloru fii spirituali in Cristosu! Esperintia de tóte dilele a doveditu intr'unu modu fórte lamuritu, cá de la mamele de familia, adeca de la implinirea cu santienia a detoriiloru, depindu in cea mai mare parte, pentru a nu dice in totulu, inaltele calitati de virtute, de moralitate, si civilisatiune intr'unu poporu. Nu este de nevoia pentru a ne convinge de acést'a, de a alergá la istoria, in care la fie-care pasu, intalnimu nenumorate esemple despre rolulu insemnatu ce mamele de familia jóca in societate; se tintimu ochii nostri in mediloculu societatei nóstre, si vom vedé pana la evidentia esisintia acéstui mare adeveru. In societatea aceea, unde vét'ra familiei este ca unu templu consacratu religiunei si virtutei, unde mamele de familia este, in mediloculu copiiloru sei ca modelu de perfectiune si de virtuti, in societatea aceea, dieu, totulu prospéra si fericirea comuna incorenéza ori-ce silintia catra perfectiune. Din contra, candu schint'o'a religiunei si a moralei nu lucosce pre caminulu familiei, societatea nu intardia de a picá in desordine, in vitiiuri, in disolutiune. Este necesaru si de mare detoria

de a lumina si a moralisá poporul, dar cum vom poté se-lu moralisámu, daca-lu vom lasá in ignorantia?

Crearea de institutiuni pentru respandirea instructiunii si a bunelor moravuri in familii; procurarea de medilóce pentru educatiunea acelor'a din junele copile care, lipsite de familie, par' a fi parasite de protectiunea societatei, si ast-feliu, lasate in voi'a relei loru sórte, cea mai mare parte se arunca, mai tardiu séu mai curendu, pe calea desordiniloru si a desfronariloru; in fine moralisarea mamei de familie, éta detoria adeveratu crestina, adeveratu patriotica, asupra careia ne silimu se atragemu atentiunea vóstra, iubitiloru fii in Cristosu!

Instructiunea si buna educatiune, éta ceea ce póte numai inaltea pre omu la perfectiune, adeca la cunošcerea originei sale care este in sinulu Domnedieirei, si-lu pune in stare de a cunošce destinulu seu, si de a implini cu demnitate si santia detoriile sale pre pamentu.

Instructiunea si educatiunea, éta bas'a moralitatéi si a civilisatiunii, recomandata cu at'a dragoste parintéscá de divinulu regeneratoriulu alu némulu omenescu Apostoliloru sei: „Mergeti si invetiati tóte neamurile.“ Elu insusi nu a venitu pre pamentu de catu pentru a ne aduce lumin'a si a ne invetiá: „Lumina sum lumiei.“ Modelulu perfectiunii si alu dragostei, elu ne ascura plat'a ustaneloruró: „Cela ce va face si va invetiá, acel'a mare se va eliamá intru imperatia lui D-dieu.“ Respanditi lumin'a, invetiati si indemnati pe credinciosii la fapte bune, striga neinctatu Apostolulu, plat'a este mare pentru cei ce lucréza la predicarea cuventulu lui D-dieu si la instructiune; éra cuventulu lui D-dieu este isvorulu fericéi si alu vietiei vecinice, isvorulu moralitatéi si alu intieleptiunii. Securu, la acést'a mare scóla divina Leibnitz a primitu inspiratiunile sale si a disu: „Dat-ne instructiunea, si in dicece ani voiu schimbá fatia poporulu.“ Dá-mi bune mame de familie, potenu dice si noi, si in dicece ani vom schimbá moravurile rele ale poporulu. Apoi este securu, cá instructiunea se va respandí mai cu usimintia in poporu, candu generatiunea, inca in fasia, va suge odata cu senulu mamei sale, principiile salutarie de religiune si moralitate.

Sentimentulu de detoria ce misiunea apostolicea ni impuna pentru conducerea spirituala a poporulu pe care D-dieu ni-a incredintiatu, m'a facutu a luá parte totu-de-una, cu cea mai via multiamire sufletéscá la ori ce mesure care tindeau la binele comunu. Asiè astadi, multiamita zelulu si sentimentulu bine facatoriu a mai multorú Dómné romane, pe care le recomandu cu deosebire recunoscentii vóstre, ca unele ce au sacrificatu moralminte si materialminte, si au bine voitu a luá impreuna cu mine iniciativ'a pentru educatiunea si instructiunea poporulu romanu, unu nou stabilimentu natiunale vi se deschide in Iasi, sub protectiunea Mamei Domnulu pentru junele copile de tóte conditiunile. Aceste Dómné stimabile vor compune comitetulu superioru de inspectiune.

Motivele ce au presidatu la infiintarea acéstui stabilimentu, sunt cu totulu desbracate de ori ce interesu de castigu particularu. Nimica nu se va crutiá pentru a asecurá parintiloru de familia o buna educatiune a copiiloru lor, si o instructiune complecta si seriósá. Dieu complecta, pentru cá o instructiune ne-complecta este mai multu primejdiósá decatu folositóre. O instructiune ne-complecta si vitioásá nu scvesce de catu a inspirá acelor'a ce o posesiedu, o mandria ridicula, despretiu pentru totu ce este sacru, pretentiuni esagorate care sunt vatamatóre atatu lor, dara mai cu séma tierci lor. Desceptarea si susinerea in familii a principiiloru selutare de demnitate, de moralitate si religiune, éta totu interesulu, totu folosulu la care tindu fundatoriulu acéstui asiedamentu.

Asiè dara, anta'á ingrigire a acéstui institutu va fi de a intiparí in spiritulu junelor copile, care au a devení mame de familia, cunoscentiele religiósce si morale, cari sunt bas'a a ori-ce principu solidu si regeneratoriulu; de a le dá prin o instructiune seriósá, prin ocupatiuni regulate si bine intielese, medilócele de a intrá in societate cunoscendu detoriile seculu lor, si practicandu-le cu credintia tare, cá acele detorii senguro sunt isvorulu fericéi.

Credintia mea este tare in D-dieu si in concursulu vóstru, iubitiloru fii spirituali, cá acestu stabilimentu va luá in curundu tóta dezvoltarea poténciósá: Asilu pentru copilele orfeline serace; scóla primare pentru acele a ca-

ror'a vresta nu va mai permite da a se tiené in asilu; o sala de lucru (ouvroir) pentru acele cari nu vor avé alta perspectiva de esistenca in viéti'a reala, de catu numai lucrulu maniloru lor cursu normalu pentru acele ce vor ará dispoziitiuni particulare de sufletu si de spiritu si vor voi a se dedá la instructiunea publica in fine, unu pensionatu pentru junele copile avute din clasele inalte, cu unu invetiamentu in raportu cu conditiunea lor, si caro se de familiiloru tóte garantiile sub raportulu religiunii si alu moralei, invetiamentu care se garanteze in totulu acést'a instructiune, pre care mare parte erau nevoite se o caute la strainii in tieri straine, unde inectulu cu inectulu slabia, in acele june copile, respectulu pentru religiunea lor, afectiunea pentru caminulu domesticu, si amórea pentru patria lor.

Éta, iubitiloru fii spirituali in Cristosu scopulu acéstui stabilimentu, in fructele caruia bine cuventate de D-dieu, voiu atá cea mare mangaiare consciétiéi mele, in privint'a detoriiloru ce, f'a omu, am catra D-dieu umanitate, si ca Pastoriulu romanu, catra poporulu romanu.

Alocatiunea ambasadorulu elinu respunsulu D-lui Johnson Presiedintelo Republicei din Vasington:

D. Rangabé, ambasadorulu Greciei lang Cabinetulu Republicei Staturilor-Unite, presertandu-si serisorile de creantia a rostitu urmátóra alocutiune:

„Regele Greciei, dorindu cu ardóre realizá misiunea, amanata din caus'a mortii generalulu Callerghe, m'a orenduitu se vinu si asigurá pre Excelentia vóstra despre simbul minte unei simpatie ardinte, ce atatu M. S. catu si natiunea elena nutresce pentru poporul americanu, facendu-me interpretu alu amintorei agreabile, in perputietate nestérsa a tuturor bine faceriloru, ce Grecia recunoscentore primitu de a purnea de la fiii generosi Americci, si mai cu séma in timnulu lupte elenice pentru independintia Eladei. Parlamenteulu americanu a datu a nóna proba de aceleasi simtiminte in anulu trecut prin acelu proiectu generos de a veni in ajutorulu Crestiniloru ce se lupta pentru libertate.

Sum fericé cá am primitu acést'a misiune din partea eleniloru si a regelu lor de a presentá salutarilo lor unu poporu ce'l iuboscu si cá am sositu la o epoca, in care potu felicita America pentru reconsolidarea gloriósei s'ei Uniri. Me voiu socoti si mai fericé, daca voi poté constringe si mai tare legamintele simpatie ce léga aceste tieri. Ambele tieri sunt fice a le Libertatii si bravurei poporulu lor, trebuie a fi iubite si stimate in reciprocitate. Cea bestrana, a carei nume umplú tóta lumantica, silindu-se a se regenerá in unu modu demnu de trecutulu seu, tinde mana celci nere, mare si puternica astadi intre state natiuni.

Fiindu convinsu despre buna primire ce voiu dobendí din partea Excelentii tale care represinta cu atata demnitate pre bravulu poporu americanu, indrasneccu a crede chial'acumu in succesulu misiunei mele, fórte importanta pentru Patri'a mea si fórte scumpu pentru mine.

Ami onóre a imaná Excelentii tale serisórele mele de creantia.

La acestea Presiedintelo Johnson a respunsu dupe cum urméza:

„Domnule Rangabé, cu o deosebita placere primescu pe primulu reprezentantu al Greciei in Statele-Unite. Sper cá Parlamentulu nostru va corespunde curendu acéstei amabilitati a guvernulu Elenu, prin instituirea unu ambasade permaninte in Aten'a nemuritoru. Desceptarea libertatii si a self-governamentulu pe terenuru Mediteranei infaciósá celu miscatorulu spectacolu alu progresulu si alu civilisarii timpiloru moderni. Procum tóte Statele Europene asiá si Republicele americane simtu o nemarginita recunoscentia catra Grecia antica departata de noi. Grecia, in adeveru, a isbitutu a desfiintia selavia, nici a constituí unu sistemu realu confederatifu. Nici unei natiuni si in nici o epoca nu i se permite a aplica, inaintea timpulu oportunu, acele binefaceri. Provedintia hotarise ca premiulu alu silintielor necontente de patriotismu de umanitate si de virtute. Cu tóte acestea Elinii vechi realizá progresele din timpii actuali, despre care am mentionatu mai susu. Elinii dezvoltara ide-

esentiale ale legiloru, ale ordinei sociale, ale dreptatii, ale drepturilor individuale, si ale libertatii publice, care constituie astazi temelii ori-carui guvern adevratu nationalu si autonomu.

Barbatu politicu alu Greciei antice era acela ce ne a indoctrinat; „a se instituit unu regimu liberalu este totu atatu de dificilu catu este si acela de a-lu conserva.“ Pe acestu principiu redimandu-ne, platimu unu tribut de admirare si totu de o data de simpatie catra noua Grecia, care exercita cea mai mare impulsione spre progresu. Asigurati pro Regele si pro consetatiunii vostri ca „intre 35 milioane ce trageaescu sub egida institutiiloru Americane“ nu se afla nici unu cetatien, care se nu simte o simpatie si o inclinare catra patria lui Demosthenes si Pericles.“ „Reforma.“

Parte literaria.

Dositu Obradovicu.

In unulu din numerii toii germane „Zukunft“ s'a facutu acum de curendu inseintiaro cumea serbii din Ciacov'a in Banatu, si-au propusu, in suveniru lui Dositu Obradovicu, care au fostu nascutu in orasiulu acela cam pe anulu 1739, se redice atare monumentu.

Am luat ocaziune din inseintiaro acela, cu putine cuvinte a-lu face cunoscutu pe literatulu serbescu Dositu Obradovicu, dintre caruia carti edate de densulu pe limba serbesca, se afla unele traduse pe limba nostra, si naintea natiunii romane.

Cartile lui care s'au tradusu pe romania sunt: Svaturile intielegerii sanetose; Adunari de lucruri moralicesi si Fabulele. — Aceste puri le-a tradusu fericitulu Demetriu Cichindealu fostulu parochu in Becichereculu micu langa Temisio'ra si catechetu la institutul pedagogicu romanescu in Aradu.

Multi literati dintre romani sunt de opinione, cumea fabulele sunt luate de insusi Demetriu Cichindealu, inse Cichindealu nu le-a compusu insusi, ci numai le-a tradusu, aplicandu unele si alte invetiaturi, care autorulu aplicase le serbi, la romani.

Pentru intarirea disei, voi aduce putiene prevedi. Dositu dice: mai voiescu se fiu preoti cracu cu mintea luminata si cu consciintia arata in Semartonu seu in Voitegu; de catu metropolitu in Beligradu cu mintea de nesciin-a intunecata, si cu consciintia nepaciuata. pag. 89 editiune din Lipsia tiparite la anulu 1788.

Cichindealu asi' serie la pag. 453, editiune din Buda la anulu 1814: Mai voiescu in Becichereculu micu seu in satu la Bercesen se fiu totu seracu, cu mintea luminata si cu cugetu aratu, de catu in Bucuresei unu Metropolitu cu mintea intunecata si cu cugetu fara de pace.

Dositu la pag. 181 asi' serie: „Arhidritulu nostru din Opovo agi Zaharia, andu bolnavu, a venit spre cercetare betranlu — mosiulu — Vuiu' din Irigu, apoi dupa tota vorba: roga-te lui Dumnedieu, domnule! pana ce s'au amaritu acela, si asi' bolnavu a inceputu a striga: dar taci o data, mosiulu — Vuiu, daca scii ce e Dumnedieu; caci lui dumnedieu me rogu, nu me voi ruga tie. — Acela adaugu acel, caci acela era povestea cea vorita a binecuvintatulu Teodoru Milutinovicu alu meu.“ — Teodoru Milutinovicu fostu egumenu in Monastirea Opovo si langa anulu a petrecutu Dositu trei ani, parte ca preotiu, parte ca diaconu. —

Cichindealu la pag. 296 asi' traduce: Arhidritulu Hodosiulu — e tiparitu din minta Hovosiulu — bolnavu fiindu, ii veni spre cercetare Mosiu Lupu din satulu Felnacu e tiparitu Felnacu — apoi dupa tota vorba: roga-te lui Dumnedieu, Domnule! pana ce i se a-lu mai asculta, apoi asi' bolnavu fiindu repa a striga: da-mi pace, mosiu Lupule, pen Dumnedieu te rogu! Dar ca lui Dumnedieu te rogu, seiu ca nu me voi ruga tie. Acela adaugu, caci acela adeseori aru fi favoritu vestea preoviosulu meu Pahomic. —

La pag. 306 in fabula cea mai de pe ma asi' serie Dositu: Serbi'a, Bosni'a si Hertiegovin'a vor scapa cu timpu de turci si se vor elibera; dar daca poporul in tierile aceste va incepe a scutura de pe sine credintia si de Dumnedieu ceta si ura pentru lege, ei vor fi siesi turci si muncitori.

Cichindealu la pag. 479. asi' traduce: „Fabula romanesea si Moldova cu totul se vor pa cu vreme de turci: nase de nu va incepe

poporul in pamenturile aceste a scutura de pe sine credintia si de nu va desradecina acea betrana si dedemultu de Dumnedieu uricioasa vrajba pentru lege, ei insisi vor fi loru turci si muncitori.“

Multu meritulu in literatur'a romana domnulu Ioanu Eliade in biografia lui Cichindealu la a doua editiune a fabuleloru repaparita mai antaiu in foia literaria la anulu 1839, si a doua ora in Familia 1866, dice ca la editiunea cea din Buda ne fiindu autorulu de fatia au intratu multe sminte, inse afara de smintele aceste si traducerea in multe locuri nu reproduce intiesulu originalulu. Pentru intarirea adevrului, voi traduce unele trasuri din originalu si le voi asemena cu traducerea lui Cichindealu.

La fabula 65. in invetiatura serie Dositu:

„Santa e vorba betraniloru nostri: Adu-ti aminte de pane si de sare! Forte intieptiesce svatuescu grecii: *μοσει ως φιλησαν*: uresee, ca si candu erasi vei iubi. Nimicu este mai indemanatic de a stinge ceta si ura, de catu aducerea aminte de cea mai de nainte dragoste. Inse tote aceste sunt zadarnice, candu o anim'a din tineretie pagubita si veninata.“

Totu la acela fabula traduce Cichindealu astfelu:

Ca santa e vorba betraniloru nostri, adu-ti a minte de pane si sarca care ai mancatu la mine. Pre intieptiesce sfatuescu Grecii; ca si candu vei se iubesci erasi. Nimicu nu e mai cu spornicie a stinge galeeva si uritunea, de catu a-si aduce a minte de dragostea cea mai de nainte, ma tote suntu aceste inzadaru, candu anim'a din tineretie e indaratnica si otravita.

La fabula 96 aduce Dositu o sentintia grececa: *Σοφία μόνη των κτημάτων αθανάτων, τα μιν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, ἢ δὲ πάντα τον χρόνον παραμένει*. Sengura intieptiunea dintre tote avutiile este fara de morate, caci acele curundu ne parasescu, era acca remane in totu timpulu cu noi.“ Isocrate catra Demoniu. Era Isus Siracu dice: „daca vei vedé pre intieptulu, maneca la densulu si treptele cararii lui so le frece piciorulu teu.“ Si putieniu mai la vale dice acelu d'antaiu catra Demoniu: „Rusine, ca negotiatorii suferu atate plutiri pe mare ca se si aduce avuti, era omenii teneri neci pe uscatu voiescu se caletoresca, ca se imbunatatesca mintea loru.“

Cichindealu totu la acela fabula asi' traduce: Intieptiunea este cea mai fara de morate de catu tote averile, caci averile de graba ne lasa, era intieptiunea in tota vremea remane cu noi. Socrate catra Dimoniu: si Isus Siracu dice: daca vei vedé pre celu intieptulu, se maneci la densulu si treptele casei lui se se ruda de picioarele tale. Cu nimicu mai putieniu Socrate catra Dimoniu graeese: Negotiatoriloru li este rusine ca ata' negotiatoriu facu pro mare ca se si castige avere, era cei teneri neci pro uscatu nu vor se caletoresca ca se si imbunatatesca mintea sa.“

La invetiatura fabulei 112 asi' serie Dositu: Mintea marita natiune slaveno-serba in Serbi'a, Bosni'a, Dalmatia cu Hertiegovin'a. Candu vei lumina mintea cu invetiatura si cu pre luminata virtute o vei impreuna, mai alasa natiune n'a fi de catu tine pe pamentu. Virtutea este tie insusita: onestatea — omenia — marirea, marinimia, barbati'a sunt strabunecale virtuti! aceste sunt diamantii cei de mare pretiu, dar au trebuintia, ca man'a cea intieptia se-i curetie, se-i face netedi si lucii. Desfrenarea si stricatiunea moravuriloru, nici intr'unu tipu, neci de la unu poporu nu primi in modiloculu teu. Numai unie'a domnediesca nobilitate cu mintea luminata este virtute. Eu seiu, ca unde stapanesce barbaria acolo nu are locu nici invetiatura, nici lumina, nici adevrata virtute: inse introduce-se aceste bunuri acolo unde nu stapanesce mogicia, era unde de astadata stapanesce, nu va stapani in veci.

Fabula acela la Cichindealu e sub 111 si densulu asi' a tradusu:

Mintea! marita natiu daco-romanesea, in Banatu, in tier'a Romanesea, in Moldova, in Ardealu in tier'a Unguresca, mintea! candu te vei lumina cu invetiatura, cu luminatele fapte bune te vei uni, mai alasa natiu nu va fi pre pamentu inaintea ta de omu tu vei fi oculiritu in trupina din care ai cadiutu. Ca faptele bune suntu tie firisca omenia, Marirea, insufletirea cea mare, barbati'a, aceste sunt faptele cele bune ale stramosiloru tei, adeca: ale Romaniloru celoru betrani, aceste sunt diamanturile cele scumpe, inse o de lipsa ca man'a intieptiunii se lo spele, se lo netediesca si stralucitore se lo

faa. Slobodirea si stricarea noravuriloru nici de cum nici intr'unu norodu la medilocu nu se primescu, sengura si numai o domnediesca, si de bunu neamu, adeca: lumina, mintia a fapteloru bune. Eu seiu, ca unde stapanesce barbaria — mogicia — acolo nici are locu invetiatura luminarii nici a fapteloru bune si depte. Inse lasa se intre aceta fapta buna a-celu unde mogicia cea grosa si prosta nu stapanesce, era unde pana acum'a stapanesce, dora nu va stapani pana va fi lumca. —

La fabula 124 serie Dositu in invetiatura: „Totu insulu care se lapeda de omenii de omenia, do fratii sei, se lapeda de insusi Domnedieu: unire nu dieu in cetirea si in cantarea in beserica, lui Domnedieu e acca totu un'a su va ceti cineva greceesc, seu latinesec, elu ste aceste le intielege: ei acca fericita unire evanghelica in dragoste, in pace, in credintia, in omenia si in tota virtutea.“

Fabula aceta se afla la Cichindealu sub nr. 123 si cele mai din susu asi' le a tradusu:

„Totu celu ce se lapeda de omenii de omenia ai fratiloru sei, se lapeda de Domnedieu, impreunare seu unire intru cetirea si cantarea in beserica, ca lui Domnedieu totu un'a e, ori va ceti cineva greceesc, ori latinesec, elu tote le intielege, ei acca evangheliesca fericita impreunare intru dragoste, pace, incredintiaro unulu altuia sta in cinstirea unuia pre altulu, si intru tota facerea de bine.“

La invetiatura fabulei 62 unde e vorba despre Oratiu asi' serie Dositu:

„Elu iubitu Cesarulu Augustu, inim'a si sufletulu lui Mecena, antaiulu ministru alu lui Augustu. Elu care daca ar fi voit, potea totdeun'a se vietuiesca si se imperatiesca cu Augustu.“

La Cichindealu totu la acelu nr. 62 asi' e tradusu:

„Acelu iubitu alu imperatulu Augustu, inim'a si sufletulu me tiene antaiulu ministru alu lui Augustu. Elu care de ar fi potutu ar fi postitu totdeun'a cu Augustu se vietuiesca si se imperatiesca.“

Putiene din fabulele lui Dositu au remasu din traducerea lui Cichindealu, pote trei, patru.

E cu potintia, ca fabulele se fie fostu traduse pe romania si cu doua-dieci de ani mai nainte de ce au fostu edate la anulu 1814.

Intre epistolele cele tiparite ale lui Dositu se afla un'a ddo 14 noemvr. 1793 trimisa la unu nepotu alu seu Ciocherleanu in carea asi' serie:

„Iubite nepote, domnule Ciocherleanu, fii sanetosu!“

Domnulu Terlaici mi-a predata epistol'a domnici tale — — — — —

Pentru tiparirea fabuleloru traduse pe romania pune la o cola pe cartia buna mai putieniu 16 fl. cato cole voru fi. Pre cum sunt literile aceste de mari, cugetu ca va consu esemplariulu din 40 cole, seu pote mai multu. Asi'-dara usioru poti calcula 800 fl. pentru un'a miia de esemplarie. Pofindu-ti s. e. l. Dositu Obradovicu.“

Barbatulu aceta a vorbitu afara de limba materna: roman'a, greca, latina, italian'a, german'a, frances'a si angles'a. —

Colindu eu in tineretie cartile lui cele pe romania traduse, mispunea fic-ieratulu meu tata, ca in atare carte serbesca alu Dositu se afla si o epistola romanesea indreptata catra unu episcopu din Moldova.

Dupa ce am inceputu a cunosee limba serba si a ceti carti serise in acca, am cercatu multu prin cartile lui Dositu care le-am potutu capeta, ca dora voi afla scrisoarea romana in trensele, dar indelungatu timpu mi-a fostu cercarea zadarnica.

Am aflatu cu adevratu in cartea fabuleloru lui, la acareia capetu este adausa o parte a biografiei lui scrisa de insusi elu, candu era cam de 45 de ani, o epistola scrisa in Viena si indreptata catra episcopulu Romanulu in Moldova, Leonu Giuca, dar aceta este scrisa in limba serbesca. —

Dositu au fostu in amietia cu disulu episcopu din timpulu petrecerii sale in Moldova. —

Densulu a facutu multe si mari caletoirii, caci parasindu pe furislu Opovo, monastirea unde se calgarise a trecut in Dalmatia unde a fostu invetiaturu la prunci, a fostu in Muntonegru, in Corfu, in Chiosu, Mocea, muntele Atosu, Smirna, Triestu, Viena, Constantino-pole, Iasi, Lipsia, Parisu, Londra, si mai pre urma s'au asiediatu in Beligradulu Serbici, unde s'a chiamatu de Georgiu Czerni, ca se fie in tier'a serbesca directoru scololoru si ministru de

invetiamentu. Aci in Beligradu a repausatu la anulu 1811 ajungendu o versta de 72 de ani.

Intre cei ce au dusu romasietele pamentesci ale lui la loculu de repausu si le-au asiediatu in momentu a fostu si unu romanu cu numele Teodoru Lueza din Cianadulu comitatulu Cianadu, cu care Dositu pana ce a fostu in vietia a avutu cunoscentia. Elu ca calfa de negotiatoriu trecut in Serbia, socotindu ca acolo va afla eldorado, dar fiindu tier'a in resbelu cu turcii, a aflatu selavia, fiindu prinsu de turci si dusu selavu la Basia din Sofia, de unde cu mare greutate si cu multa primejdie scapandu a venit in Romania si aci petrecandu siette ani, s'a rentornatu in partile unde s'a nascutu, mai seracu de cum purcescu.

Dositu despre ajungerea si petrecerea sa in Moldova asi' serie in biografia sa: Am ajunsu pe Dunare la Galati. Aici dupa datina am mesu se ne aretam ocarnuitoriulu orasiansescu, unu domnu teneru, din familiele cele mai de frunte ale Moldovei, cu numele Balsiu. Prelatulu (e vorba despre unu prelatu polonu care a fostu trimisu la Constantinopole, se rescumpere selavii pe serbatorile pasiloru, cu care facuse Dositu caletoiria pe o naia de mare de la Constantinopole pana la Moldova) a aflatu societate frumoasa de poloni si de rusi de a trece la ale sale, si aci cu mare dragoste ne-am despartitu, caci a treia di a plecatu cu Dumnedieu, er pre mine mai susu disulu domnu m'a indreptatu la fratele seu in Foesiani, antaiulu spatariu Teodoru Balsiu, care a fostu aci starosta si avea trebuintia de invetiaturiu pentru fiulu seu. Aici m'am cunoscutu mai antaiu cu episcopulu Romanulu Leonu Giuca, care dupa acca mi-a fostu mare amicu. Dupa vre o cateva dile am purcescu cu discipulu meu la Iasi in casa maretui vistiriu domnulu Georgiu Balsiu. De la aceta nobila familia am fostu forte bine tinutu si frumosu remuneratu. Nepotiloru arhiepiscopulu Moldovei domnulu Gabrielu Calimachi am datu prelegeri pe limba franca si de la densulu aveamu buna plata. Iubitu meu episcopu alu Romanulu a venit se erneze la Iasi si indata ce fineamu prelegerile, totu cu densulu petrecoamu. In primaver'a urmatore am trecut cu discipulii mei la densulu in Romanu, cum am petrecutu fericitu primaver'a si ver'a, nu-mi este cu potintia se deseriu. Catra toamna puredu negotiatoriu la Lipsia, era eu am aprope 300 ducati; eta dar timpulu celu doritu pentru German'a, ba si mai departe. Me indamna bunii mei amici so mai remanu si se adunu mai multu. Ba! nici de cum! caci me tomu se nu me indulcescu in bani si in odihna, apoi aci voi remane pana la morte-mi. s. al.“

La o licitatiune am cumperatu unele carti serbesci. Am doritu se le am mai vertosu din aceta cauza, ca se aflau intre ele: Istoria arhidmitulu Raici si unele din cartile lui Dositu. Cercandu tote cartile cu de amenuntulu dau de un'a micutia, numai din vre o cateva pagine, intitulata: Slovo poucitelno gospodina Georgia Ioachima Zolicofera s. a. adeca: Cuventu de invetiatura alu domnulu Georgiu, Ioachimu Zolicoferu, predicatoru la reformata comuna germana; de pe limba germana tradusu de Dositu Obradovicu. In Lipsia la anulu 1784. In tipografi'a domnulu Breitkopf.

Carticia aceta este dedicata episcopulu din Romanu Leonu Giuca, si dedicarea e scrisa in limba romana.

Ce am doritu din tineretie am aflatu. Eta cum a scrisu nemoriturulu Dositu romanesc:

„Preosfintite si Preosfintite parinte Episcope, alu meu facatoriu de bine celu mai mare!“

In tota vremea vietii mele, nu am cunoscutu unu omu care ar poffi mai multu in lumina mintiloru si sufleteloru omenesci de catu Preosfintia Ta! pentru aceta dara nu te miru, ca indrasnescu a inchina la celu pre dragu si pre cinstitu numele a Preosfintei Tale acestu cuventu a preintieptulu Zolicoferu. Nepotendu cu cu altu feliu se aratu cea nespusa a mea multamire pentru atatea bunatati si faceri de bine ce Preosfintia Ta ai aratatu spre mine, imi pare, ca imi usiurezu sufletulu marturisindu la tota lumea, cea mai mare detorie si multamire care am catra unu prietinu celu pre iubitu si catra unu parinte celu mai bunu si mai pre cinstitu. Primescu dara me rogu! acestu micu somnu a vecinice mele multamiri, fiindu eu totu incredintiatu, ca sufletulu meu pana candu va fi in lintia te va pomeni si te va iubi.

Preosfintite si Preosfintite parinte Episcope, alu meu facatoriu de bine celu mai mare!

In tota vremea vietii mele, nu am cunoscutu unu omu care ar poffi mai multu in lumina mintiloru si sufleteloru omenesci de catu Preosfintia Ta! pentru aceta dara nu te miru, ca indrasnescu a inchina la celu pre dragu si pre cinstitu numele a Preosfintei Tale acestu cuventu a preintieptulu Zolicoferu. Nepotendu cu cu altu feliu se aratu cea nespusa a mea multamire pentru atatea bunatati si faceri de bine ce Preosfintia Ta ai aratatu spre mine, imi pare, ca imi usiurezu sufletulu marturisindu la tota lumea, cea mai mare detorie si multamire care am catra unu prietinu celu pre iubitu si catra unu parinte celu mai bunu si mai pre cinstitu. Primescu dara me rogu! acestu micu somnu a vecinice mele multamiri, fiindu eu totu incredintiatu, ca sufletulu meu pana candu va fi in lintia te va pomeni si te va iubi.

Preosfintite si Preosfintite parinte Episcope, alu meu facatoriu de bine celu mai mare!

In tota vremea vietii mele, nu am cunoscutu unu omu care ar poffi mai multu in lumina mintiloru si sufleteloru omenesci de catu Preosfintia Ta! pentru aceta dara nu te miru, ca indrasnescu a inchina la celu pre dragu si pre cinstitu numele a Preosfintei Tale acestu cuventu a preintieptulu Zolicoferu. Nepotendu cu cu altu feliu se aratu cea nespusa a mea multamire pentru atatea bunatati si faceri de bine ce Preosfintia Ta ai aratatu spre mine, imi pare, ca imi usiurezu sufletulu marturisindu la tota lumea, cea mai mare detorie si multamire care am catra unu prietinu celu pre iubitu si catra unu parinte celu mai bunu si mai pre cinstitu. Primescu dara me rogu! acestu micu somnu a vecinice mele multamiri, fiindu eu totu incredintiatu, ca sufletulu meu pana candu va fi in lintia te va pomeni si te va iubi.

A Prèosfintiei Tale
celu mai plecatu sufletescu
fiu si sluga
Dositu Obradovicu."

Astfelu a scris Dositu Obradovicu romanesc la anul 1784. Inse acésta nu e mi-
rare, cãci densulu s'a nascutu in Ciacova in
Banatu, si acolo toti copiii de sorbu sciu roma-
nesc, precum elu insusi marturisece in biogra-
fi'a cea de sine scrisa, in urmatoriulu tipu:

"Pre langa acésta avendu ôre-care aple-
care firésca a invetiá ceva nou, de cate ori me
afiam in beserica, me ascundeamu in altariu,
me apucamu de cazania séu invetiatura romana,
si asié ceteamu pana la finea slugibei. — Este
cunosoutu, cã in Ciacova toti copiii serbesci sciu
romanesc."

Despre cetirea cartiloru romane mai scrie
si in altu locu in biografi'a sa:

Am luat calea catra Osecu (candu se
indepartase pe furislu din monastirea Opozo cu
sociulu seu Atanasiu) si am trecut in Slavonia
si caletorindu catra Pacratiu, intr'unu satu, ni
s'a intemplatu ceva despre ce nu ni-amu adusu
aminte. Audimu intr'o avlia cantece si vorba de
multime de ómeni. Sefi ce e? mi-a disu Ata-
nasiu, si asié sum setosu, se intrãmu in avlia,
se ceremu apa si se vedemu ce se face aci? Am
intratu! Candu éca aci nunta si veselic; cerendu
noi apa, ni-a disu mam'a mirelui iubitoru ca-
letori, aici astadi nu se bea apa, ci vinu, si
daca voiti veniti in lantru. Amu intratu si
candu amu spusu nuntasiloru cã suntemu din
departe: Hai norocire: a strigatu nunulu, candu
la asteliu de veselie vinu óspeti din departe.
Ne-au imbiatu se siedemu, se mancãmu, se
bemu si se ne veselimu. Ne intréba cum a fostu
secerisulu in Sirmiu? Cum culesulu viniloru
si altele? Si asié pretencudu in vorbe frumusu
si omenesce, ascultandu music'a si privindu la
vois'a junime cum saltã, éta de ôre unde unu
diacu marocu, care se asiédia toema in prégin'a
mea, asculta catva la vorbele nôstre, dupa acó'a
se întorce catra mine si dice: dupa pronuncia-
rea ta mi pare cã esti sismaticu! Nu sum eu
sismaticu, i-amu respunsu cu indrasnelã, ci cres-
tinu dreptredintiosu si mai bunu de catu elu,
daca vre se scie. Incepemu indata dupa datina
disputa despre antaetatea papei si despre vechi-
mea besericii grece si latine. Despre lucrulu a-
cest'a cetisemu eu pe limb'a romana cartea ôre-
caru Massimu Peloponasiulu si o sciamu ca de
rostru si me poteamu despre acó'a disputã, catu
se se cutremure pamentulu sub mine."

In fabul'a serbésca 23. Vulpile, la inve-
tiatura se afla cuvintele aceste romanesci: o lasu
éca colea, cã nu-mi face nimica.

La Cichindealu vine fabul'a acésta sub
nr. 22. cãci la Dositu din sminta nr. 8 a re-
masu afara.

Biografi'a barbatului acestuia scrisa de
insusi elu, e o lectura petrecãtorã si plina de
invetiature folositorie.

VARIETATI.

= **Necrologu.** An'a Varg'a nascuta
Pop'a, sot'i'a ablegatului dietalu din cerculu
St. Ana cottulu Aradului d. Florianu Varg'a
si sora a fieiertatului fostu comite supremu in
Aradu Georgiu Popa, — dupa unu morbu greu
de doué septemane, in etate de 26 de ani, in
alu 9 anu alu fericitei sale casetori, in 16 iuliu
s. v. la 2 1/2 ôra demanét'i'a a repausatu in
Domnulu, lasandu in gele pre consangeni si
pre toti cunoscutii. Ceremoniele funebrale s'au
tenuu in beserica gr. or. din Galsia, la a
caror'a finire osamintele se asiédia langa a
parintiloru si fratiloru ei Paulu si Georgiu (osa-
mintele cestuia in 29 iuniu s'au transportatu
de la Aradu la Galsia.) La inmormentare a
luatu parte unu numeru fórte mare de poporu,
desf'érã toem'a in lucrulu campului. Catehe-
tulu pedagogiei din Aradu d. Joane Rusu a
tenuu o cuventare fórte petrudiatória. Se-i
fie repausatei tieren'a usióra! — Constantinu
Popovicu m. p. preotu in Comlousiu.

= **Medilocu pentru a incassá de-
torii.** Unu redactoru a unei foi publice din
Newyork avea multe restantie de in cassatu de
la cetitorii fóié ce o redige. Tóte provocarile
amicabile si indirecte ce le fece pentru ca se i
trimita paralele, remasera neaudite, fara succesu,
deci mai pe urma se vedíu silitu redactorulu
respectiv se amenintie si disé cã, daca pana
atunci si atunci nu i se voru trimite paralele

din restantia, elu va trimité din casa in casa
(abonatiu erau din locu) unu omu seracu cepa-
timesce de „versatu“ ca se i incasseze bmii.
Acestu medilocu avu rezultatulu doritu.

= **Academ'ia slavóna de sciintie si
arte,** s'a deschisu in Zagabria la 28 lune tr.
Fiindu cã erau oprite totfelulu de demustra-
tiuni publice se intemplã festivitata in linicea
cea mai mare, adunandu-se toti membrii si pro-
prietorul ei, episcopulu Strossmaier, in cãfi-
ciulu natiunalu. La intrarea acestuia in locu,
toti membrii erupsera in salutari entusiasmate.
Santi'a Sa ceti pe la 10 ôre nainte de médíu
o misa in beserica Stei Ecaterina si dupa acó'a
deschise festivitata prin o cuventare caldurã,
aretandu ce influentia favorabila si plina de
prosperare are crestinismulu supra artei s a
sciintiei; amintí spre sfersitu cã si literatii ei
mai mari ai natiunei croate au lucratu pe can-
pulu religiosu. „Fara religione nu se da civi-
lizatiune“ — incheiã episcopulu croatu. — Pre-
siedintele adunarii dr. Rački luã pe urma cu-
ventulu si aretà scopulu academiei carele esti:
a cultivã sciintia si arta pe cãi practice, dupa
datina originala slavéna. Dupa acestea se aretà
venitulu curatu anualu alu academiei (7856 fl.)
si se cetira pe nume membrii noui alesi ai ac-
demiei. Dupa finirea doschiderii se servi pran-
diulu ce episcopulu Strossmaier la procurã
pe spelele sale la otelulu „zum Kaiser v. Oes-
terreich.“ Aici se tienura multe si diferite to-
aste, so primira felicitari ce sosira prin tele-
grafu, — in „Pozor“ numerãmu 46 de ele —
din tóte partile monarceie austriace, din Serbia
si din Rusia. Sér'a se arangiã concertu si pe-
trecere din partea asociatiunei musicale „Kolo“
unde fu de fatia si generalulu br. Gablenz. In
teatrulu natiunalu se dede produptiune straor-
dinaria.

= **Comitatulu Zarándului** — dice
„Zukunft“, a emis unu cerculariu catra comi-
tatele din Ungaria ce suntu locuite de diferite
natiunalitati si in deosebi de nemagiari. Zarán-
dulu afirma in cerculariulu seu cã elu nu póte
luã in consideratiune emisele ministeriului ce
sunt in limb'a magiara, din cauza cã majoritatea
absoluta a locuitorilor din comitatu sunt roma-
ni, si prin urmare numai partea locuitorilor
magiari ar intelege limb'a susnumitorulu
emise. Zarándulu deci se róga de comitatele
de natiunalitati diferite se-i spriginésca rogã-
rea sa ce o asternù ministeriului: ca regimulu
de acum nainte se faca emisele sale catra popo-
rulu din Zarándu in limb'a romana. Dorimu oa
si comitatele slovacesci, rusine si serbesci se
lucre dupa acestu esemplu.

= **Appropos bunu.** „Pozor“, fói'a pen-
tru interese natiunale croate, primindu repetite
admonitiuni din partea regimului, nu-i vine la
socotéla a face articuli introducatori. Deci re-
produce articuli de fondu din nrii sei de la
1863, pe cari i scrisesera in „P“ individi din
partit'a magiaróna de acum, facendu opusetiune
regimulu lui Schmerling. In num. din urma
aduse „P“ unu asteliu de articulu, ce esise din
pén'a baronului Hellenbach, carele in presente
este adjutante alu dlui Rauch. In acestu art.
arata dlu H. cã demustratiunile din partea
poporului insémna propasire si dice intr'unu
locu: „Sed quod licet Jovi non licet bovi, —
noi senguri scimu din speriantia propria cã ce
este intradislu unuia, este permisu altui'a. Se
scie cã regimulu póte lucrã cum i place. Dara
daca ar face acésta poporulu“ — continua H.
— „sar dechiarã de disordine, nelegalitate, etc.
Vedemu ce libertate au foile oficiósé intru com-
batarea principiiloru opusetiunale, pana candu
foile de opusetiune, folosindu-se de asemenea
dreptu, vinu in conflictu cu dreptulu penalu.“
La sfersitu incheia articulu: „Unde nu se facu
demustratiuni, acolo séu nu exista opiniune pu-
blica, séu cã ea este sugrumata. Acésta inse nu
e bine; cãci unde se aduna prè multa electrici-
tate, cautã se esplodeze candva.“

= **Denegarea contributiunei.** Unu
telegramu in Pr. cu datulu 2 l. c. insciintéza
cumca in cerculu Kosiljevo in Croat'a s'a de-
negatu contributiunea, cãci poporulu tieranu e
sedusu a crede cumca daca se va essecutã uniu-
nea Croatiei cu Ungari'a, atunci Croatiei se
vor iertã de totu restantie de contributiune.

= **Justificare.** „Trompet'a Carpatiloru“
a presupusu cã sub numirea de romanii din
Ungari'a noi precepemu pre cei din Transilva-
nia, Banatu ori Marmati'a. Noi inse sub numi-
rea de romanii din Ungari'a precepemu pre
cei din comitatele Cianadu, Bichisiu, Aradu,
Bihoru, Satu-Mare, o parte din Sabolciu si

alt'a din Ugocia, si apoi pre cei din Marmati'a.
Acésta numire o folosescu romanii de lungu
timpu, pre candu ceia lalti se dieu din Tran-
silvani'a ori Banatu. Daca „Tr. Car.“ va tiené
la storia, ni va face placere, dar atunci sunt a
se pomeni nu numai Trni'a, Marmati'a si Bana-
tulu ci si Crisiana.

= **Sultanulu** trecendu pre langa Bel-
gradu, a fostu salutat cu 101 de salve. La in-
trebarea ministrului-presiedinte serbescu Gara-
sianin cã unde lu va primí Sultanulu, — nu
s'a datu respunsu.

Respunsuri. Dlu S.C. Mavroglu la Turnu
Severinu in Romania. Te rogãmu se ni respundi daca
postesci se ti trimitemu fói'a la Turnu S. séu numai pana
la Orsova? in casulu din urma ajunge pretulu astatutu,
éra in casulu d'antailu te rogãmu a suplíní. Abonamentulu
lu insemnãmu dupa stilulu nou. — Dlu Toma la Silha,
Nrii 2 din anulu acésta ti i trimitemu astadi; pentru cei
din anulu trecut uita se ni dai putentelu timpu ca se
i afiamu, cãci nu i avemu in demana. — Dlu I. Petro-
vicu si Orza la Ciclova. Daca veti observã neregula-
ritate in primirea fóié, binevoiti a reclamã numai de catu,
cãci de la noi se spedéza fói'a fórte regulatu, deci smint'a
va poté se jaca altunde.

Consemnarea.

**bunevoitóriiloru oblate in favórea Alum-
neului romanu natiunalu din Temisióra,**
incurse in lun'a lui iuliu a. c.

De la Ilia Morunu, paroculu Nicolintio-
loru, si Arone Nedelcoviciu negot. cãto 1 fl.
20 cr.; Ilia Susa invetiatoriu, 1 fl. L. Savalochi
neg. 60 cr. Constantinu Pincu par. si Ioane
Borónca siarginte de economica cãto 50 cr. Ele-
na Pincu 30 cr. si Nicolae Pincu stud. 20 cr.
La olalta 5 fl. 50 cr. din cari s'au erogatu pen-
tru strapunerea acestoru bani la Temisióra prin
posta 20 cr.

Recapitulare. In favórea aceluiași alum-
neu au incurse de la 1 septembre 1866 pana
in 19/31 iuliu 1867: 1791 fl. 22 cr. v. a. din-
tre cari erogandu-se afara de cei insemnati
in publicatiunile de pana in finea lui iuniu
a. c. 468 fl. 52 cr. si dupa cum mai susu
s'au insemnatu 20 cr. mai 18 fl. pentru litogra-
farea listelor conscriptiunale, si asiã la olalta
486 fl. 72 cr., au ramasu cu capetulu lunel
iuliu unu capitalu curatu de 1304 fl. 50 cr.

Temisióra, 19/31 iuliu 1867.

Meletiu Dreghiciu m. p.
presied. prov. alu com. alumnealu.

Concursu.

**Pentru stipendie alumneale din Te-
misióra.**

In urmare decisiunei comitetulu provi-
soriu alu alumneului romanu natiunalu din
Temisióra de dato 8/20 iuliu 1867 se face cu-
noscutu: cumca pe anulu scolaru 1867/8 se
voru primí **optu tineri romani in alum-
neulu de aici,** cari voru cercetã gimnasiulu
din Temisióra, si voru documentã cã in stu-
diere suntu excelinti, si fara medlóc.

Competitori voru avé se adreséza petitiu-
nile loru pana in 20 augustu/1 septembre 1867
catra subinsemnatulu presiedinte provisoriu, si
se le instruze cu urmatórele documinte:

1. cu testimoniulu scolaru din celu din
urma semestru.
2. cu atestatu de paupertate, si a
3. debue se insémne, daca petitoriulu mai
are vre unu stipendiu? de la cine? si catu de
mare?

Din siedinti'a comitetulu provisoriu a
Alumneului romanu natiunalu, tienuta in Te-
misióra in 8/20 iuliu 1867.

Meletiu Dreghiciu m. p.
protopresviterulu Temisiorii, ca pre-
siedinte provis. a comitetulu alum.
Georgiu Ardeleanu m. p.
notariulu comit. prov.

* Tóte diarele romane sunt rogãte a publicã acestu
conclusu.

Locu deschisu. *)

Sub rublic'a de „**Locu deschisu**“ in
„Albin“ nrulu 66. aperiandu-me contra unei
*) Pentru celea sub asta rubrica raspunderea privesece
pe respectivulu subscrisu, si ea se solví tass'a de
insertiune. R. e. d.

sciri scornite si respandite asup'a carapterulu
meu natiunalu, am calificatu-o acea scire de cee-
ce e, **de mintiuna si calumnia;** totu o datu
am atinsu, cã in Pesta la locu anumitu mi s'a
spusu cã respanditori ai acelei sciri suntu dom-
nii T. C. si Ioane Vasíu, pre cari de si i-am
provocatu, ca daca voiescu a nu trecu de fãuri
tori de mintiunii si calumnie, se demintiesca.

Acum Dlu Ioane Vasíu in „Concordia“
nrulu 55. ésa la lumina cu unu respunsu, la
care n'am de a dice de catu — cã — fiindu-
dã, precum se póte convinge totu insulu din
acestu respunsu, nici **nu demintiesce nici nu
nega,** — urmarea e invederata.

Cele cate-va barfele nóue, ce mai adaugã
la acésta ocaziune, i poftescu se-i fie de bine,
se i-le credã cine va mai fi aflandu placere
d'astea.

Pesta in 30 iuliu 1867.

Teodoru Bordasiu m. p.
advocatu.

Concursu.

Pentru suplenirea statiunilor invetiatur
resci:

1. V. Velencez, impreunata cu salariulu
de 160 fl. aust. unu stangenu de lemne
cortelu liberu.
- 2-a Felcheriu, 40 fl. aust. 12. cubulu
de grãu, 3. stangeni lemne, 16. jugere
pamentu si cortelu liberu.
- 3-a. Alpare, 50 fl. aust. 12. cubule
grãu, 3. stangeni de lemne, 1/4 sessia
pamentu si cortelu liberu.
- 4-a. Sititelecu, 40 fl. v. a. 8. cubule
grãu 1/2 de sessia pamentu, 3. stangeni
lemne si cortelu liberu.
- 5-a. Vecherdu, 50 fl. 15 cubule de grãu
1/4 sessia pamentu aratoriu, 100 snopi
nada, paie de incalditu si cortelu liberu.

Doritori de a ocupã vre un'a dintre ac-
ste statiuni, va avé recursurile loru cu pre-
roncitele atestate bine adornate, in decursu
aloru 4. septemane de la 1. publicatiune
onoratulu consistoriu Aradanu intitulatã,
subscrisulu ale transpune in Oradea-Mare
Datu in Oradea-Mare 17. iuliu 1867.

Simeon Bica m. p.,
protopres. Orad. Mari ca
spectoru distr. de scolã.

Cursurile din 2 aug. 1867 n. sér

(dupa aretare oficiala.)

	bani	marc.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	52-85	53-
„ „ contributiunali	58-90	59-
„ „ nóue in argint	88-	88-
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	79-50	80-
Cele natiunali cu 5% (jan.)	67-50	67-
„ metalice cu 5%	57-10	57-
„ „ maiu—nov.	60-	60-
„ „ 4 1/2% „	49-75	50-
„ „ 4% „	44-25	44-
„ „ 3% „	33-25	33-
Efete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	77-10	77-
„ „ „ 1860 1/2 in cele intregi ..	86-40	86-
„ „ „ 1/2 separata	89-25	89-
„ „ 4% din 1864	74-25	74-
„ „ din 1839, 1/2	138-	139-
„ banciei de credit	124-40	124-
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	85-	86-
„ imprum. principl. Eszterházy à 40 fl.	90-	93-
„ „ Salm à „ ..	29-	29-
„ „ cont. Palffy à „ ..	25-	25-
„ „ princ. Clary à „ ..	23-	24-
„ „ cont. St. Genois à „ ..	22-50	23-
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	17-	18-
„ „ cont. Waldstein à „ ..	18-50	19-
„ „ „ Keglevich à 10 ..	12-	12-
Oblegatiuni desaccinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	67-75	68-
„ Banatul tem.	66-50	67-
„ Bucovina	65-	65-
„ Transilvania	64-50	65-
Actiuni:		
A banciei natiunali	700-	701-
„ de credit	181-20	181-
„ „ scont	612-	614-
„ „ anglo-austriace	106-50	107-
A societatei vapor. dunar.	481-	482-
„ „ Lloydulu	175-	178-
A drumulu ferat de nord.	168-70	169-
„ „ „ stat	231-20	231-
„ „ „ apus (Elisabeth) ..	137-	137-
„ „ „ sud	186-50	186-
„ „ „ langa Tiaza	147-	147-
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	172-50	173-
Bani:		
Galbenii imperatesci	6-03	6-
Napoleon'd'ori	10-14	10-
Friedrichsd'ori	10-55	10-
Suverenii engl.	12-65	12-
Imperialii ruseci	10-35	10-
Argentulu	124-75	126-